

Dosarul nr. 2ra-1871/18

Prima instanță: Jud. Strășeni, sediul Central (jud. T. Andronic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, L. Pruteanu, V. Cotorobai)

DECIZIE

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:
judecătorii:

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat
Dumitru Visternicean
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Pelaghia Vartic,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pelaghia Vartic împotriva
Liliei Miron cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis
apelul declarat de avocatul Natalia Cuptova în interesele Liliei Miron, s-a casat hotărârea
din 5 aprilie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin
care cererea de chemare în judecată a fost respinsă,

c o n s t a ț ă:

La 14 noiembrie 2016 Pelaghia Vartic, a depus cerere de chemare în judecată împotriva
Liliei Miron cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la data de 15 septembrie 2016 Lilia Miron
vecina sa, a dat de băut pasărilor sale o substanță chimică, în urma căreia au pierit 64
palmipede (rațe mute) cu greutatea de 4 – 5 kg și 15 cocoși cu greutatea de 3 – 4 kg.

A menționat că, în legătură cu acest fapt la aceeași dată a depus plângere la
Inspectoratul de Poliție Strășeni, iar în urma investigațiilor petrecute de organele de drept
sau adevărit cele invocate în plângerea depusă. Însă, prin încheierea emisă la 18 octombrie
2016, s-a încetat examinarea plângerii, din motiv că fapta comisă de către Lilia Miron nu
întrunește semnele constitutive ale infracțiunii sau a contravenției.

Pelaghia Vartic a relatat că, pe cazul dat fiind audiată de către reprezentanții organelor
de drept, Lilia Miron a comunicat că a spălat un covor cu soluție „Fairy” și a aruncat apa
lângă gardul gospodăriei vecinei sale, și posibil păsările acesteia au și băut din acea apă.

Reclamanta a mai adăugat că, în legătură cu decesul pasărilor, plângerea sa a fost
examinată și de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor care, în urma verificării
unor mostre a pasărilor pierite, în baza Actului de control nr. 0066194 din data de 16

septembrie 2016 și a Raportului de Încercări nr. 24 din 23 septembrie 2016, efectuat în cadrul Laboratorului Diagnostic Sănătate Animală, Secția Toxicologie, s-a stabilit că cele 64 palmipede, 15 cocoși și 3 găini au pierit din cauza intoxicației cu preparate chimice. Totodată, conform certificatului nr. 45 din data de 1 noiembrie 2016 eliberat de COOPCOLPROD a URECOOP Strășeni, prețul unei rațe mute este de 120 – 200 de lei, iar prețul unui cocoș este de 180 – 250 de lei. Respectiv, din motiv că pârâta Lilia Miron nu a încercat să-și ceară scuze și să restituie paguba materială cauzată s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată.

Reclamanta Pelaghia Vartic a solicitat încasarea prejudiciului material cauzat în mărime de 12 600 de lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 5 aprilie 2017 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, acțiunea depusă de către Pelaghia Vartic a fost admisă. S-a încasat din contul Liliei Miron în beneficiul Pelaghiei Vartic prejudiciul material cauzat în sumă de 12 600 de lei și cheltuielile pentru asistența juridică acordată în mărime de 1 300 de lei. S-a încasat din contul Liliei Miron în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 378 de lei.

Prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de avocatul Natalia Cuptova în interesele Liliei Miron, s-a casat hotărârea din 5 aprilie 2017 a Judecătorei Strășeni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Pelaghia Vartic a fost respinsă.

La data de 19 iulie 2018, Pelaghia Vartic a declarat recurs împotriva deciziei din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului a indicat că, consideră hotărârea instanței de fond corectă și legală, iar decizia instanței de apel neîntemeiată și ilegală.

A menționat că, afirmațiile Liliei Miron și a reprezentantului acesteia nu sunt dovedite prin probe pertinente și concludente, deoarece aceste afirmații poartă caracter declarativ, iar înscrisurile prezentate sub scrisori de răspuns nu au nici un suport probant, deoarece conține careva informații cu caracter general.

În opinia recurente, instanța de apel incorect a anulat hotărârea primei instanțe, indiferent de faptul că intimata și reprezentantul acesteia au recunoscut că a fost aruncată apa lângă gardul său, unde se aflau păsările care s-au intoxicat.

Pelaghia Vartic a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 17 mai 2018, dar careva date despre recepționarea acesteia de către recurent la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, recursul declarat la data de 19 iulie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

La 9 august 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Până la examinarea cauzei, intimata nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință.

Prin încheierea din 3 octombrie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Pelaghia Vartic, a fost considerat admisibil, fiind transmis în Colegiul lărgit pentru a fi examinat în fond.

În conformitate cu art. 441 și art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului, verificând în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi probe.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art.14 din Codul civil, persoana lezată într-un drept al ei, poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat). Dacă cel care a lezat o persoană într-un drept al ei obține ca urmare venituri, persoana lezată este în drept să ceară, pe lângă reparația prejudiciilor, partea din venit rămasă după reparație.

În conformitate cu art.15 din Codul civil, drepturile personale nepatrimoniale și alte valori nemateriale sunt apărute în cazurile și în modul prevăzut de prezentul cod și de alte legi, în limita în care folosirea modalităților de apărare a drepturilor civile reiese din esența dreptului încălcat și din caracterul consecințelor acestei încălcări.

Art.11 lit. g) din Codul civil stabilește că, apărarea dreptului civil se face prin repararea prejudiciilor.

Materialele cauzei denotă că, la data 14 noiembrie 2016 Pelaghia Vartic, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Liliei Miron cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea pricinii, Judecătoria Strășeni, sediul Central prin hotărârea din 5 aprilie 2017 a admis acțiunea depusă de către Pelaghia Vartic. A dispus încasarea din contul Liliei Miron în beneficiul Pelaghiei Vartic prejudiciul material cauzat în sumă de 12 600 de lei și cheltuielile pentru asistența juridică acordată în mărime de 1 300 de lei. A dispus încasarea din contul Liliei Miron în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 378 de lei.

Însă, prin decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de avocatul Natalia Cuptova în interesele Lilieii Miron, s-a casat hotărârea din 5 aprilie 2017 a Judecătorei Strășeni, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Pelaghia Vartic a fost respinsă.

În opinia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, decizia instanței de apel nu poate fi menținută, deoarece concluziile expuse în aceasta contravin circumstanțelor pricinii, iar litigiul a fost soluționat cu interpretarea eronată a normelor de drept material.

Din suportul probatoriu anexat la materialele cauzei s-a stabilit cu certitudine faptul că, la data de 15 septembrie 2016 pârâta/intimata Lilia Miron a spălat un covor cu soluția „Fairy,” iar apa cu care a spălat covorul, a aruncat-o lângă gardul vecinei Pelaghia Vartic, din care au băut păsările acesteia și în urmă cărora au pierit 64 palmipide (rațe mute); 15 cocoși și 3 găini.

La aceeași dată reclamanta/recurenta Pelaghia Vartic, a depus o plângere în adresa Inspectoratului de Poliție Strășeni, care în urma investigațiilor efectuate a stabilit că cele invocate de reclamantă/recurentă s-au adevărit, fiind adoptată pe cazul respectiv la data de 18 octombrie 2016, o încheiere, prin care a fost încetată examinarea plângerii, din motivul că fapta comisă de Lilia Miron, nu întrunește semnele constitutive ale infracțiunii sau a contravenției (f.d.7).

La acest capitol, instanța de apel a menționat că, organele de drept nu au putut identifica cauza decesului păsărilor și ca consecință au dispus încetarea controlului, argument ce nu poate fi reținut de către instanța de recurs, or, se reiterează că prin încheierea din 18 octombrie 2016 a Inspectoratului de Poliție Strășeni s-a constatat cu certitudine că la data de 15 septembrie 2016 Lilia Miron a spălat un covor cu soluția „Fairy”, iar apa s-a scurs în curtea vecinei Pelaghia Vartic, în urma căruia păsările acesteia au pierit.

Mai mult ca atât, Inspectoratul de Poliție Strășeni a expediat materialele acumulate pe cazul dat spre examinare conform competenței în baza art. 414 din Codul contravențional la Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (f.d.16-17), care în urma efectuării controlului inopinat la gospodăria reclamantei/recurenteii a constatat prin Actul de control nr. 0066194 din data de 16 septembrie 2016, că au pierit 64 palmipide (rațe mute); 15 cocoși și 3 găini, din cauza intoxicației cu preparate chimice (f.d.19).

La fel, aceste împrejurări se confirmă și prin conținutul Raportului de Încercări nr.24 din data de 23 septembrie 2016, efectuat în cadrul Laboratorului Diagnostic Sănătate Animală, Secția Toxicologie, în care s-a specificat că păsările ridicate de la fața locului au pierit în rezultatul intoxicației cu preparate chimice, și anume cu clorură de sodiu în cantitate de 0, 43% în ficat și în conținutul stomacal 0, 41%, cantitate ce depășește cu mult valoarea normală (ficat: 0,21- 0, 31% și conținutul stomacal: 0, 25- 0, 35%)(f.d.14).

Actele enunțate atestă contrariul celor indicate de către instanța de apel, referitor la faptul că, Pelaghia Vartic nu a probat că păsările au pierit în rezultatul concentrației sporite în organism a clorurii de sodiu.

De asemenea, contrare actelor date sunt și alegațiile precum că partea reclamanta nu a prezentat probe suficiente întru demonstrarea vinovăției Lilieii Miron, chiar și din culpă.

Or, faptul că organele de drept nu au analizat și nu au cercetat multiaspectual și complet cazul înregistrat, nu o exonerează pe Lilia Miron de răspunderea materială (repararea prejudiciului cauzat).

În continuare, Colegiul reține ca fiind justă poziția instanței de fond, conform căreia a apreciat critic afirmațiile Liliesi Miron referitor la faptul că circumstanțele pe care le invocă Pelaghia Vartic drept temei al pretențiilor sale nu sunt dovedite prin probe pertinente și concludente, or, într-adevăr aceste afirmații poartă un caracter pur declarativ, iar înscrisurile prezentate sub scrisori de răspuns, nu au nici un suport probant, deoarece conțin informații cu caracter general, și nu au nici o tangență cu litigiul dintre părți.

Astfel încât, la caz, certificatul eliberat de către Academia de Științe a Republicii Moldova nu are relevanță și nu poate servi drept probă în susținerea poziției, deoarece instituția dată nu a examinat în condiții de laborator mostre a păsărilor ce au pierit la data de 15 septembrie 2016 în curtea Pelagiei Vartic (f.d.65-68).

Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Așadar, Colegiul lărgit notează că, în speță Lilia Miron poartă răspundere civilă delictuală pentru prejudiciul cauzat Pelagiei Vartic.

Or, răspunderea delictuală se angajează în rezultatul încălcării unei obligații legale cu caracter general, care revine tuturor –de a nu leza drepturile altora prin fapte ilicite.

Fapta ilicită conform prevederilor legale, reprezintă fapta prin care, încălcându-se normele dreptului obiectiv, se lezează drepturile subiective sau interesele persoanei. Fapta ilicită poate apărea sub forma acțiunii sau inacțiunii.

Pentru antrenarea răspunderii delictuale este necesar ca între fapta ilicită și prejudiciu să existe un raport causal.

La caz, o asemenea condiție a fost întrunită, or, faptul spălării covorului de către Lilia Miron cu produse chimice „Fairy”, în care se conține concentrație de clorură de sodiu, și scurgerea apei date în curtea vecinei Pelaghia Vartic, în urma căreia păsările acesteia au pierit, a fost demonstrat incontestabil.

Plus la aceasta circumstanțele invocate mai sus au fost recunoscute și de către pârâta/intimata Lilia Miron, prin procesul-verbal privind actele de constatare din 16 septembrie 2016 (f.d.12).

În asemenea condiții, instanța de recurs apreciază critic concluzia instanței de apel precum că, actele enunțate nu demonstrează în nici un mod legătura de cauzalitate dintre fapta comisă de către intimată și decesul păsărilor, deoarece actele anexate la materialele dosarului denotă contrariul.

Totodată, instanța de recurs mai precizează că, nu poate exista răspundere delictuală dacă nu s-a produs un prejudiciu. Prejudiciul constituie consecințele negative cu caracter patrimonial sau nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective.

În speță, se reține că reclamanta/recurenta în urma acțiunilor Liliesi Miron a suportat un prejudiciu material, și anume i-au pierit: 64 de palmipede (rațe mute), 15 cocoși și 3 găini.

Conform art. 1414 alin. (1) și (2) din Codul civil, instanța de judecată stabilește felul despăgubirii în funcție de circumstanțe. Ea va lua hotărâre diferită de cererea păgubitorului numai din motive întemeiate. Instanța de judecată, adoptând hotărâre cu privire la reparația prejudiciului, obligă autorul prejudiciului să pună la dispoziție un bun de același gen și de

aceeași calitate, să repare bunul pe care l-a deteriorat ori să compenseze integral prin echivalent bănesc prejudiciul cauzat.

Din conținutul Certificatului nr.45 din data de 1 noiembrie 2016, eliberat de COOPCOLPROD a URECOOP din Strășeni rezultă că, prețul unei rațe mute este de 120 – 200 lei, iar prețul unui cocoș este de la 180–250 lei.

În circumstanțele date și ținând cont de prevederile art. 1398 alin.(1) din Codul civil, conform căruia cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune, instanța de fond întemeiat a admis acțiunea și a dispus încasarea din contul Liliei Miron în beneficiul Pelaghiei Vartic a prejudiciului material în mărime de 12 600 de lei.

Cât privește pretenția de încasare a cheltuielilor de judecată, instanța de recurs menționează următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 96 alin.(1¹) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

La caz, luând în considerare copia bonului de plată seria EH nr. 388957 din 12 noiembrie 2016, instanța de fond corect a dispus încasarea cheltuielilor pentru asistența juridică acordată în mărime de 1 300 de lei.

În temeiul celor precitate, instanța de recurs reține că instanța de apel și-a fundamentat concluzia doar pe susținerile pârâtei/intimatei, a dat o apreciere arbitrară probelor și drept rezultat a aplicat eronat normele de drept material.

Deși, prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, statuează că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În sensul art. 6 alin. (1) al CEDO, instanța de recurs ține să menționeze că, instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să prezinte noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu să se rezume doar la probarea concluziilor unei părți.

Din considerentele menționate și având în vedere că decizia instanței de apel este neîntemeiată, iar hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, concluzionează de a admite recursul declarat de către Pelaghia Vartic, a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Pelaghia Vartic.

Se casează decizia din 17 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 5 aprilie 2017 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Pelaghia Vartic împotriva Liliei Miron cu privire la încasarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Visternicean

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu